

1. Areál domu U Zelené ratolesti

Okres:	České Budějovice
Obec:	České Budějovice
Katastrální území:	České Budějovice č. 3
Název ulice:	Husova třída
Číslo orientační:	5
Číslo popisné:	1847
Rejstříkové číslo památky:	32780/3-822
Číslo parcelní:	st. 4408
GPS:	48°58'39.62" S 14°28'11.98" V

Popis objektu:

Jednopochoďový trojkřídlý dům kolem vnitřního nádvoří s valbovou střechou krytou jednoduše bobrovkami, s nově vybudovanými vikýři pro půdní vestavbu. Na severní straně 8 (3 do ulice, 5 do dvora), na západní straně 12 (9 do ulice, 3 do dvora), na jižní straně 12 (7 k Mlýnské stoce, 5 do dvora).

Severní průčelí do Husovy třídy s mírně předstupujícími postranními rizality je typickou ukázkou klasicistní architektury. Parter je nad odsazeným soklem členěn bosáží. Přízemí vykazuje 8 okenních os a dva symetricky umístěné vchody zaklenuté stlačenými oblouky se závěrovými klenáky. Oba vchody zdůrazňují drobné krakorce pod kordonovou římsou bohatě zdobenou vejcovcem. Okna v přízemí vykazují hladké pětiboké nadokenní římsy s tupě zaostřeným vrcholem. Poschodí je hladké o 10 okenních osách. Okna zde mají výrazné parapetní římsy. Dvorní průčelí severního traktu je hladké, členěné pouze kordonovou římsou. Má obdélná a obdélná polokruhem završená okna.

Vnější průčelí západního křídla je v přízemí sedmiosé s jedním vstupem, v patře dvanáctiosé. Kordonová římsa je rovněž zdobena vejcovcem. Dvorní průčelí je devatenáctiosé, se čtyřmi vstupy v přízemí a jedním v patře, k němuž vede otevřené dvouramenné schodiště s parapetními zídkami. Západní trakt má do dvora krytou dřevěnou pavlač nesenou stlačenými oblouky vnesenými na kamenných krakorcích.

Jižní průčelí k Mlýnské stoce je bohatě členěno trojicí (původně zřejmě čtveřicí) vpadlých polí v celé výši zakončenými stlačenými oblouky ve výrazném bosovaném rámování. Vnější průčelí jižního křídla, obrácené k Mlýnské stoce je devítiosé v patře, v přízemí jsou prolomeny tři vstupy a dvorní průčelí tohoto křídla má sedm okenních os, z toho jedno slepé, v přízemí jeden široký vstup. Dvorní průčelí jižního křídla je v současné době prosté, bez členění a jakýchkoliv architektonických prvků, v patře jsou osazena okna dvou tabulová s horním větracím křídlem. Při jižním traktu jsou do nádvoří přistavěny garáže.

Dispozice interiéru celého severního křídla je přístupná dvěma příčnými chodbami za vstupy a podélnou chodbou v zadní jižní části křídla, patra propojena dvěma schodišti s dřevěnými a keramickými stupni. Chodby jsou zaklenuty stlačenými oblouky nebo pruskými plackami do pasů, místnosti jsou v přízemí zastropeny křížovými klenbami s vytaženými hřebínky, patro je plochostropé. V krovu nově provedena půdní vestavba. Východní stranu nádvoří uzavírá empírový přístřešek, tzv. kočárovna. Jehlancovou střechu nesou válcovité, mírně se zužující, pilíře zakončené hlavicí.

Historie objektu:

Počátek historie objektu můžeme vysledovat již v 18. století, kdy poblíž místa dnešní budovy stával zájezdní hostinec. Současný objekt však nemá – kromě lokality – s původním hostincem nic společného. Ten v roce 1763 vyhořel.

Novodobá historie objektu začíná v roce 1821, kdy zde vlastník nemovitosti a pozemku Tadeáš Lanna nechal vystavět zcela nový zájezdní hostinec blíže nové komunikaci. Hostinec měl půdorys písmene „L“, to znamená, že v té době bylo nově postaveno severní a západní křídlo. Stavbu provedl městský stavitel Josef Bednařík. Situaci zachycuje pozemková mapa města z roku 1827.

Poslední zásadní přestavbu prodělal objekt v letech 1831–1832. To došlo z podnětu Vojtěcha Lanny (1805–1866, syn Tadeáše Lanny) k přestavbě hostince, úpravě západního a k výstavbě nového jižního a východního křídla podle projektu J. Sandnera, který do Č. Budějovic přišel v roce 1828 a stal se vedle Josefa Bednaříka druhým městským stavitelem

Tato zásadní přestavba měla svůj důvod. Vojtěch Lanna byl ve své době jednou z nejvýraznějších osobností a jedním z nejúspěšnějších podnikatelů v Čechách. Prakticky jako jediný pochopil hned od počátku význam železničního spojení mezi Českými Budějovicemi a Lincem a od samého počátku se tohoto projektu aktivně účastnil. Sám provozoval lodní a silniční dopravu a rozhodl se vybudovat zde logistické a výrobní centrum. A. Lanna měl v letech 1835–1846 propachtován provoz koněspřežní železnice v úseku České Budějovice – Linec. Proto se mu v roce 1838 podařilo prosadit její prodloužení formou manipulační koleje od Nisslova domu až k hostinci U Zelené ratolesti, přičemž jedna z jejích větví vedla před hostinec po dnešní Husově třídě, druhá pak podél Mlýnské stoky a Vltavy před jižní trakt. Třetí kolej byla ryze manipulační. Tím se objekt stal nejsevernějším bodem koněspřežky. Zde bylo zboží překládáno na lodě nebo na formanské vozy a dopravováno dále do vnitrozemí. Tato situace je detailně zachycena na indikační skice.

Po přestavbě se v severním křídle dále nalézal zájezdní hostinec, v západním pak stáje a v křídle jižním přádelna. V budovách se dále nalézaly sklady zboží Lannovy zájezdnické firmy, vozové depo, byty pro kočí, pohostinské místnosti.

Objekt zájezdního hostince zůstal ve vlastnictví Lannovy firmy i po zrušení koněspřežní železnice ve městě v roce 1870. V roce 1895 od ní všechny budovy i s pozemkem koupil Arnošt Porák, továrník z Loučovic pro stavební společnost Kotva. Ta měla v úmyslu vše zbořit, pozemek rozparcelovat a vystavět zde nové obytné domy. K tomu ale nakonec nedošlo. Objekt Zelené ratolesti získala v roce 1909 firma Bratři Zátkové, která zde již předtím měla pronajaté skladiště obilí. Ve vlastnictví firmy zůstal objekt až do znárodnění.

Zcela nová etapa historie objektu nastala po roce 1945. Objekt připadl Jihočeským pekárnám, n.p., které zde zřídily své ředitelství. Nastalo období nevkusných úprav interiérů i exteriéru. V severním a jižním traktu byly vybudovány kanceláře v podkrovní, jejichž osvětlení bylo řešeno z části střešními okny, zčásti nevkusnými vikýři s pultovou střechou, přičemž původní vikýře byly z celého objektu odstraněny. Uvnitř objektu došlo k nevhodnému narušení dispozic vestavbami četných přepážek. Ve dvoře byly vystavěny zděné garáže na místě původního staršího objektu, další pak vznikly v těsné blízkosti objektu v zahradě. Ve dvoře byly vybudovány i další dva menší objekty. Stav objektu je dobře vidět z přílohy. Jediná neporušená (až na zmiňované odstraněné vikýře) zůstala pouze uliční fronta

Po roce 1989 byl objekt navrácen dědicům původních vlastníků. Od nich objekt koupilo Studio V a.s., později přeměněné na Zelenou ratolest, a. s. Současný vlastník – Zelená ratolest, a. s. odkoupil pohledávky předchozího vlastníka (stejný název, jiný vlastník) a zahájil rozsáhlou rekonstrukci objektu. V rámci ní došlo k odstranění parazitních staveb ve dvoře, likvidaci nevyhovujících půdních vestaveb a vybourání příček. Objekt byl navrácen k původní funkci – poskytování pohostinských a ubytovacích služeb, kanceláře, vozové depo.

Současný stav:

Objekt prochází postupnou rekonstrukcí a je v celkem dobrém technickém stavu.

Využití:

V roce 2022 slouží objekt z části opět jako hostinec, jako hotel a slouží prostor objektu jako sídla různých firem, nalézají obchody a kanceláře.

Vlastník:

Zelená ratolest a.s., Husova 1847/5, 370 01 České Budějovice 3

Ochranné pásmo:

Ke konkrétní památce nebylo vyhlášeno, nachází se na území vyhlášeného ochranného pásma hradebního systému města Č. Budějovice.

Nový a starý hostinec U Zelené ratolesti na plánu města z roku 1828.

Hostinec U Zelené ratolesti, severovýchodní nároží, 2022.

Hostinec U Zelené ratolesti, pohled od severozápadu, 2022.

Hostinec U Zelené ratolesti, pohled od severu, 2022.

Hostinec U Zelené ratolesti, pohled od jihozápadu, 2022

Hostinec U Zelené ratolesti, dvůr – pohled na severní a západní křídlo, 2022.

Hostinec U Zelené ratolesti, dvůr – pohled na jižní křídlo a tzv. kočárovnu na severní straně, 2022.

Hostinec U Zelené ratolesti, přízemí západního křídla, kde byly původně umístěny stáje. Prostor po renovaci dnes slouží jako restaurace, 2022.

Hostinec U Zelené ratolesti, severovýchodní nároží, 2007.

Hostinec U Zelené ratolesti, pohled od severozápadu, 2007.

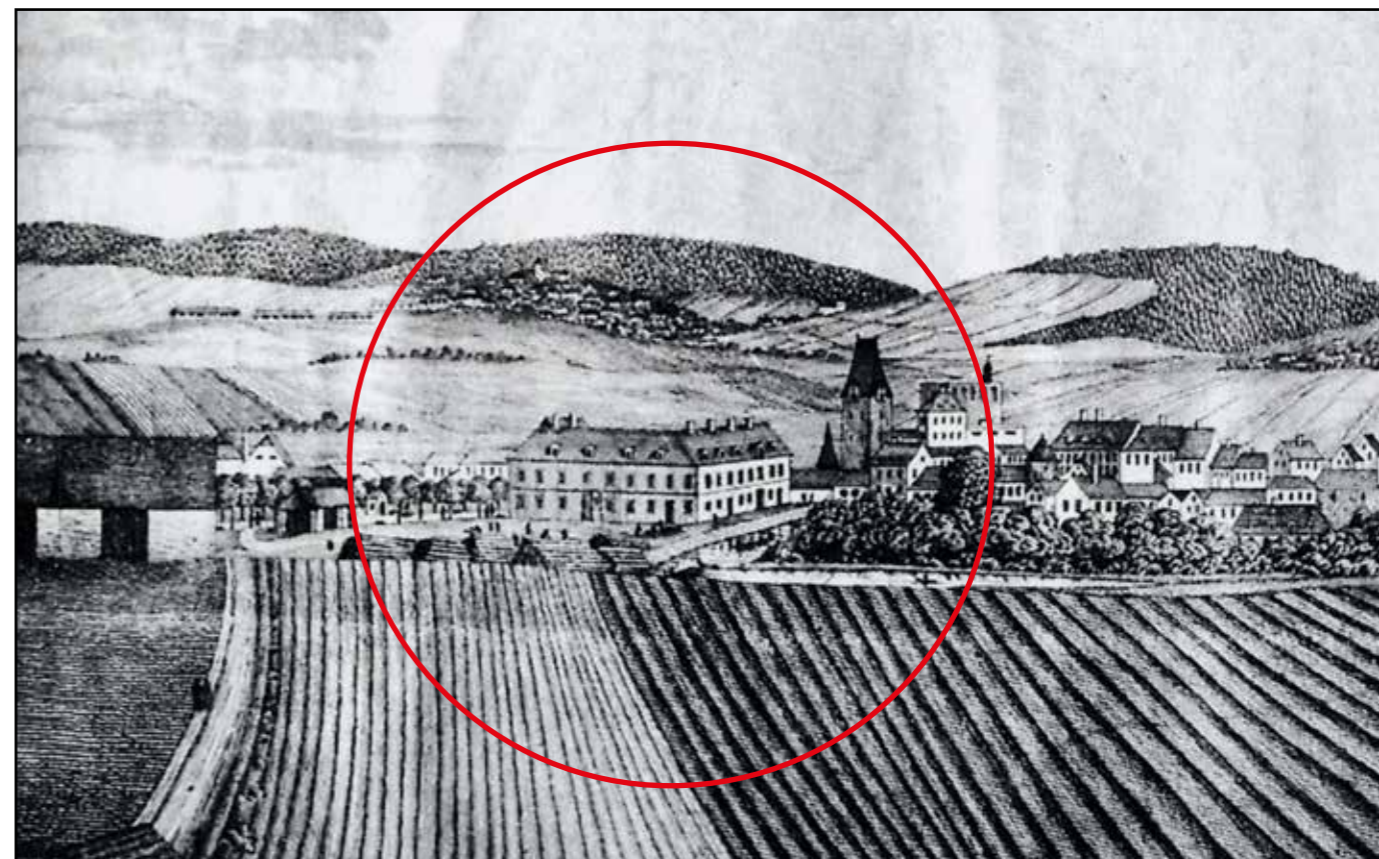
Hostinec U Zelené ratolesti, pohled přes střechu kočárovny do dvora, 2007.

Hostinec U Zelené ratolesti, detail dřevěné pavlače, 2007.

Interiér hostince U Zelené ratolesti, 2007.

Západní a jižní trakt hostince U Zelené ratolesti na vedutě ze 2. poloviny 19. století.

Dobová inzerce s vyobrazením hostince U Zelené ratolesti, 1869.

Hostinec U Zelené ratolesti, 30. léta 20. století.